

Voorwaarden Beleggingsdienstverlening

NIBC Bank N.V.

INHOUD

1. Algemene Voorwaarden Beleggingsdienstverlening	3
2. Kenmerken en Risico's Financiële Instrumenten	9

1. ALGEMENE VOORWAARDEN BELEGGINGSDIENSTVERLENING

Artikel 1: Definities

In deze Algemene Voorwaarden Beleggingsdienstverlening wordt verstaan onder

Algemene Voorwaarden:	deze Algemene voorwaarden Beleggingsdienstverlening van NIBC Bank
Beleggingsdienstverlening:	het verlenen van een beleggingsdienst of nevendienst, beide als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht (Wft)
Financiële Instrumenten:	Financiële instrumenten als bedoeld in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht (waaronder aandelen en obligaties), ten aanzien waarvan NIBC Bank haar Beleggingsdienstverlening aanbiedt
Handelsplaats:	plaats van uitvoering zoals bedoeld in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht
Klant:	de (rechts)persoon of (rechts)personen, die NIBC Bank opdracht geven tot het verlenen van een Beleggingsdienst
Overeenkomst:	de tussen NIBC Bank en Klant aangegane klantenovereenkomst als bedoeld in artikel 4:89 Wet op het financieel toezicht en waar relevant, de rechtsverhouding tussen de Klant en NIBC Bank
NIBC Bank:	NIBC Bank N.V., statutair gevestigd te Den Haag en geregistreerd bij het handelsregister onder nummer 27032036

Artikel 2: Toepasselijkheid

2.1 Op de relatie tussen NIBC Bank en de Klant zijn, ten aanzien van de Beleggingsdienstverlening door NIBC Bank, de Algemene Voorwaarden van toepassing.

2.2 Voorts zijn op de relatie tussen NIBC Bank en de Klant de voorwaarden en bepalingen van toepassing zoals overeengekomen in de betreffende Overeenkomst ter zake van de Beleggingsdienstverlening door NIBC Bank.

Artikel 3: Wijziging voorwaarden

3.1 NIBC Bank behoudt zich het recht voor deze Algemene Voorwaarden te wijzigen. Onder wijzigingen worden ook aanvullingen verstaan. Wijzigingen worden jegens de Klant bindend vier weken nadat NIBC Bank de Klant er schriftelijk of langs elektronische weg (inclusief door middel van publicatie op de website van NIBC Bank: <http://www.nibc.nl>) kennis van heeft gegeven dat zij de voorwaarden heeft gewijzigd. NIBC Bank vermeldt daarbij waar de Klant de tekst van de gewijzigde voorwaarden kan verkrijgen.

3.2 Indien de Klant niet akkoord gaat met de aankomende wijziging(en) dient de Klant dit binnen vier weken na de kennisgeving, zoals bedoeld in het eerste lid, aan NIBC Bank schriftelijk mede te delen. NIBC Bank zal na ontvangst van deze mededeling de Beleggingsdienstverlening met onmiddellijke ingang beëindigen.

Artikel 4: Beleggingsdienstverlening

4.1 De Beleggingsdienstverlening van NIBC Bank zal zich uitstrekken tot de met de Klant vooraf schriftelijk overeengekomen execution only beleggingsdienstverleningen en in het geval daarvoor een separate overeenkomst tussen de Klant en NIBC Bank is gesloten, onderzoek op beleggingsgebied en financiële analyse of andere vormen van algemene aanbevelingen in verband met transacties in Financiële Instrumenten. Execution only beleggingsdienstverlening ziet op het ontvangen en doorgeven van orders van de Klant met betrekking tot Financiële Instrumenten, zonder dat daarbij sprake is van een adviesrelatie tussen NIBC Bank en de Klant. De execution only beleggingsdienstverlening door NIBC Bank ziet niet op opties, futures en derivatenproducten, tenzij NIBC Bank hieromtrent schriftelijk andere afspraken heeft gemaakt met de Klant.

4.2 Brieven, reclame-uitingen, (persoonlijke) mailings, internettools, analistenrapporten, gepubliceerde koop-/houd-/verkoopaanbevelingen en andere middelen waarbij NIBC Bank haar Klanten attent maakt op een bepaalde Beleggingsdienst of Financieel Instrument of hulp biedt bij het maken van een selectie, mogen door de Klant niet beschouwd worden als een (persoonlijk) beleggingsadvies of persoonlijke aanbeveling.

4.3 NIBC Bank is niet gehouden de Klant in kennis te stellen van al dan niet openbare dan wel van derden afkomstige informatie met betrekking tot de door de Klant aangehouden Financiële Instrumenten, tenzij daartoe een wettelijke verplichting bestaat.

4.4 Indien de Klant orders doorgeeft aan NIBC Bank wordt de order geacht op eigen initiatief van de Klant te zijn gegeven. De Klant is ervoor verantwoordelijk hierbij na te gaan of zijn transacties bij zijn persoonlijke en financiële situatie passen.

Artikel 5: Verklaringen van de Klant

De Klant garandeert jegens NIBC Bank, en verplicht zich jegens NIBC Bank om ervoor te zorgen dat, elk op een continue basis:

- (a) indien de Klant een rechtspersoon is, de Klant rechtsgeldig is opgericht, alle wettelijke goedkeuringen en vergunningen heeft verkregen en geldig bestaat onder toepasselijk recht;
- (b) de Klant de benodigde bekwaamheid en de volledige bevoegdheid heeft en zal hebben om de Overeenkomst aan te gaan en zijn verplichtingen daaronder uit te voeren;
- (c) enig persoon die orders geeft namens de Klant gemachtigd is en zal zijn om dergelijke orders te geven namens de Klant;
- (d) de Klant NIBC Bank onmiddellijk op de hoogte zal stellen indien enig persoon die orders geeft namens de Klant niet langer de bevoegdheid daartoe heeft (of zijn bevoegdheid daartoe is aangetast of veranderd);
- (e) de Klant zich houdt en zal houden aan toepasselijke wet- en regelgeving en dat de Klant op redelijk verzoek van NIBC Bank alle toepasselijke toestemmingen, goedkeuringen, vergunningen, bevelen en kennisgevingen zal verstrekken aan NIBC Bank;
- (f) enige informatie welke door of namens de Klant is verstrekt aan NIBC Bank niet misleidend zal zijn, en in elk materieel opzicht volledig, waarheidsgetrouw en accuraat zal zijn; en
- (g) de Klant NIBC Bank schriftelijk op de hoogte zal stellen van enige wijzigingen in de door hem aan NIBC Bank verstrekte informatie, welke betrekking heeft op zijn klantclassificatie of welke van invloed kan of zal zijn op zijn bevoegdheid en vermogen om met NIBC Bank te handelen.

Artikel 6: Risico's verbonden aan beleggen

6.1 De kenmerken van de Financiële Instrumenten waarop de Beleggingsdienstverlening van NIBC Bank betrekking heeft waaronder de daaraan verbonden specifieke beleggingsrisico's, zijn nader toegelicht in de aan de Klant in dit document ter beschikking gestelde tekst 'Kenmerken en Risico's Financiële Instrumenten'. Deze tekst is niet uitputtend. Op verzoek van de Klant zal NIBC Bank aanvullende informatie (telefonisch) verstrekken.

6.2 Door het ondertekenen van een Overeenkomst voor het afnemen van Beleggingsdienstverlening door NIBC Bank geeft de Klant uitdrukkelijk te kennen

- (a) adequaat door NIBC Bank te zijn ingelicht over de risico's en gevolgen verbonden aan het beleggen in Financiële Instrumenten;
- (b) zich volledig bewust te zijn van de risico's en gevolgen verbonden aan het beleggen in Financiële Instrumenten; en
- (c) deze risico's en gevolgen te aanvaarden en in acht te nemen.

Artikel 7: Aansprakelijkheid

7.1 NIBC Bank verricht alle handelingen, in het bijzonder de uitvoering van orders van de Klant met betrekking tot Financiële Instrumenten en daarmee samenhangende afwikkeling, voor rekening en risico van de Klant. Dit geldt ook indien NIBC Bank hierbij op eigen naam contracteert.

7.2 NIBC Bank zal niet aansprakelijk zijn voor direct en indirecte schade als gevolg van een waardedaling of waardestijging van Financiële Instrumenten, door de Klant geleden verliezen, gederfde winst, schade of welk nadeel dan ook, behalve indien en voor zover (rechtens) vast komt te staan dat deze schade het directe gevolg is van opzet of grove nalatigheid van NIBC Bank bij het verrichten van de door haar aangeboden diensten.

Artikel 8: Koersopgaven

8.1 NIBC Bank is niet verplicht koersopgaven te verstrekken aan de Klant.

8.2 NIBC Bank is niet aansprakelijk jegens de Klant of derden voor schade, direct dan wel indirect, geleden als gevolg van of samenhangend met door NIBC Bank verstrekte koersopgaven of koersinformatie.

Artikel 9: Regelgeving en gebruiken

De Klant onderwerpt zich en is gebonden aan de op de dienstverlening van toepassing zijnde wet- en regelgeving, waaronder de Wet op het financieel toezicht, alsmede de reglementen van Euronext of enige andere Handelsplaats, de reglementen van Euroclear Nederland en Euroclear NIEC, alsmede aan alle andere reglementen, voorschriften en gebruiken, die ten tijde van uitvoering op het platform van uitvoering/afwikkeling van toepassing zijn.

Artikel 10: Belangenconflicten

10.1 NIBC Bank hanteert een beleid met betrekking tot belangenconflicten (*conflicts of interest*) dat van toepassing is op onder meer de relatie tussen NIBC Bank en de Klant. De meest actuele versie is te allen tijde te raadplegen op www.nibc.nl.

10.2 In het bedrijf van NIBC Bank bestaan informatiebarrières ter voorkoming van onder meer de verspreiding van koersgevoelige of andere vertrouwelijke marktinformatie. NIBC Bank is ongeacht de reikwijdte van wettelijke voorschriften terzake, niet gehouden koersgevoelige of andere vertrouwelijke marktinformatie welke mogelijksterwijs bij haar bekend is, bekend te maken of anderszins te gebruiken bij haar dienstverlening aan de Klant.

Artikel 11: Instructies en mededelingen

11.1 De Klant kan NIBC Bank schriftelijk, telefonisch of elektronisch instructies geven, waaronder opdrachten tot het voor zijn rekening en risico verrichten van transacties in Financiële Instrumenten, indien en voor zover het de Klant in zijn relatie tot NIBC Bank is toegestaan van het betreffende communicatiemiddel gebruik te maken.

11.2 NIBC Bank is bevoegd maar (behoudens eventuele wettelijke verplichtingen) niet verplicht om telefonisch door de Klant gegeven instructies en telefoongesprekken met de Klant op een geluidsdrager vast te leggen. NIBC Bank is behoudens eventuele wettelijke verplichtingen niet verplicht om aldus vastgelegde gesprekken te bewaren en/of te archiveren dan wel aan de Klant ter beschikking te stellen in welke vorm dan ook.

11.3 NIBC Bank is bevoegd een door de Klant gegeven order niet uit te voeren indien de Klant deze op een niet overeengekomen wijze heeft verstrekt, de order niet voldoet aan de door NIBC Bank gestelde voorwaarden, in strijd is met enige wet- of regelgeving (waaronder leidraden, beleidsregels en instructies van De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM)), dan wel indien de order voor NIBC Bank niet duidelijk is of innerlijk tegenstrijdig is. NIBC Bank is in deze gevallen niet aansprakelijk voor het niet (tijdig) uitvoeren van de order.

11.4 De Klant draagt er zorg voor dat hij altijd voldoende saldo heeft voor de voldoening van al hetgeen Klant uit hoofde van de Beleggingsdienstverlening aan NIBC Bank verschuldigd is of zal zijn.

Artikel 12: Volmacht

12.1 De Klant kan een derde schriftelijk volmacht verlenen tot de daarin nader omschreven rechtshandeling(en) met betrekking tot aan- en verkopen van Financiële Instrumenten. Deze volmacht dient aan NIBC Bank ter beschikking gesteld te worden. NIBC Bank kan eisen stellen aan de volmacht.

12.2 De volmacht eindigt:

- (a) bij overlijden, faillissement of schuldsanering, (voorlopige) surseance van betaling, onderbewindstelling, ondercuratelestelling van de Klant dan wel van de gevolmachtigde;
- (b) bij herroeping door de Klant dan wel opzegging door de gevolmachtigde; of
- (c) door verloop van de periode, waarvoor de volmacht is verleend.

Ten aanzien van de hierboven onder (a) en onder (b) genoemde gronden kan op het eindigen van de volmacht pas een beroep worden gedaan nadat NIBC Bank daarvan schriftelijk in kennis is gesteld, behoudens dwingendrechtelijke bepalingen.

12.3 NIBC Bank is bevoegd maar niet verplicht een volmacht te weigeren, als zij van oordeel is dat dit haar positie, de positie van de Klant of de kwaliteit van de Beleggingsdienstverlening kan schaden.

Artikel 13: Orderuitvoering

13.1 NIBC Bank zal bij het uitvoeren van orders van Klanten met betrekking tot Financiële Instrumenten, alsmede het plaatsen en doorgeven van orders bij derden handelen in overeenstemming met het door NIBC Bank opgestelde orderuitvoeringsbeleid, zoals dat van tijd tot tijd zal worden geactualiseerd op <http://www.nibc.nl>.

13.2 De Klant wordt geacht bij het geven van opdrachten toestemming aan NIBC Bank te geven voor orderuitvoering en orderdoorgifte conform het orderuitvoeringsbeleid (*best execution policy*), zoals dat van tijd tot tijd zal worden geactualiseerd op <http://www.nibc.nl>. Deze toestemming omvat mede het gebruikmaken van mogelijkheden door NIBC Bank om een order buiten een gereguleerde handelsmarkt of multilaterale handelsfaciliteit om uit te voeren (OTC), voor zover dit overeenstemt met het orderuitvoeringsbeleid van NIBC Bank.

13.3 De Klant wordt geacht, voordat hij beleggingsbeslissingen neemt, zich voldoende op de hoogte te stellen van wijzigingen in het orderuitvoeringsbeleid.

13.4 Door NIBC Bank aan een Handelsplaats ter uitvoering doorgegeven orders met betrekking tot Financiële Instrumenten, die door de Klant niet als dagorder zijn opgegeven, vervallen op een door NIBC Bank vooraf vastgestelde datum. Deze datum wordt weergegeven op de orderbevestiging.

13.5 NIBC Bank neemt bij de uitvoering van orders de regels en gebruiken van de desbetreffende Handelsplaats in acht. NIBC Bank is niet aansprakelijk jegens de Klant voor enige schade die Klant lijdt als gevolg van deze regels en gebruiken.

13.6 NIBC Bank is bevoegd orders van Klanten samen te voegen met die van andere Klanten, in welk geval orders niet direct aan de Handelsplaats ter uitvoering worden aangeboden. NIBC Bank is alleen bevoegd van deze bevoegdheid gebruik te maken indien het onwaarschijnlijk is dat de samenvoeging van orders nadelig uitvalt voor de betrokken Klanten. Het kan echter niet worden uitgesloten dat samenvoeging van orders in een specifiek geval in het nadeel van de Klant is. NIBC Bank is niet aansprakelijk voor enige schade die daaruit voortvloeit. Toewijzing van orders vindt plaats naar rato van de omvang van de oorspronkelijke orders.

13.7 Indien de Klant een limietorder opgeeft die, op grond van de omvang of andere omstandigheden, niet direct kan worden uitgevoerd, wordt de Klant geacht de NIBC Bank te instrueren het bestaan en de kenmerken van de order niet aan derden kenbaar te maken.

Artikel 14: Geen LEI, geen transacties

14.1 Indien de Klant een onderneming of rechtspersoon is, is de Klant verplicht om aan NIBC Bank zijn unieke Legal Entity Identifier ("LEI") nummer te verschaffen voordat hij zijn eerste order geeft. Indien de Klant haar LEI nummer niet op tijd verschaft, zal NIBC Bank niet verplicht zijn om enige transactie voor de Klant uit te voeren.

14.2 De Klant verplicht zich ertoe om zijn LEI jaarlijks te verlengen. In het geval dat NIBC Bank geen bewijs ontvangt van een dergelijke verlenging zal NIBC Bank niet verplicht zijn om transacties uit te voeren voor de Klant.

Artikel 15: Afwikkeling orders

15.1 In beginsel zullen de orders van Klanten worden afgewikkeld volgens het principe van 'levering tegen betaling' (*delivery versus payment*). Sommige orders kunnen echter enkel worden uitgevoerd door middel van voorinschrijvingen, waarbij betaling dient te worden gedaan voordat de Financiële Instrumenten worden uitgeleverd. Bij dergelijke transacties dient de Klant zich ervan bewust te zijn dat er een risico bestaat dat de uitgevende instelling failliet gaat voordat de Financiële Instrumenten worden uitgeleverd met mogelijke grote nadelige gevolgen voor de Klant (zeker waar het gezeekerde Financiële Instrumenten betreft, zoals gedekte obligaties).

15.2 Indien de Klant verzuimt om een betaling te doen of Financiële Instrumenten te leveren op de dag van afwikkeling van een order is NIBC Bank bevoegd om, zonder voorafgaande mededeling aan de Klant, de order van de Klant uit te voeren en daarvoor Financiële Instrumenten te kopen of te lenen, zoals NIBC Bank in haar volledige discretie wenselijk acht.

15.3 Indien de Klant verzuimt om een betaling te doen of Financiële Instrumenten te leveren op de dag van afwikkeling van een order, of anderszins tekortschiet bij de afwikkeling van een order, zal de Klant NIBC Bank vrijwaren tegen enige en alle kosten en (directe en indirecte) schade die NIBC Bank heeft gemaakt dan wel geleden als gevolg van het verzuim of tekortkoming van de Klant (behalve indien en voor zover (rechts) vast komt te staan dat deze kosten en/of schade het directe gevolg is van opzet of grove nalatigheid van NIBC Bank bij het verrichten van de door haar aangeboden Beleggingsdiensten), waaronder, doch niet exclusief:

(a) enige boeterentes die bij NIBC Bank in rekening worden gebracht;

(b) enige andere kosten of schade als gevolg van toename of afname in de (markt)waarde van de Financiële Instrumenten of van een (her)verkoop of (her)koop van de Financiële Instrumenten die initieel waren verkregen of verkocht, in het bijzonder als gevolg van enige herverkoop procedures; en

(c) enige andere kosten of schade van derden (die al dan niet zijn aangesteld door NIBC Bank voor het uitvoeren van de order) waarvoor NIBC Bank verantwoordelijk is of aansprakelijk wordt gehouden.

15.4 Indien de Klant een order geeft tot verkoop van Financiële Instrumenten wordt de Klant geacht eigenaar te zijn van de betreffende Financiële Instrumenten, tenzij uitdrukkelijk anders schriftelijk is overeengekomen tussen u en NIBC ten aanzien van de betreffende order. NIBC aanvaard orders van de Klant met de verwachting dat de Klant het verkochte Financiële Instrument tot zijn beschikking heeft voor afwikkeling. De Klant is te allen tijde verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat hij het Financiële Instrument tot zijn beschikking heeft voor afwikkeling.

Artikel 16: Bijzondere omstandigheden

Onverminderd het bepaalde in de Algemene Voorwaarden is NIBC Bank ingeval van bijzondere omstandigheden (waaronder het uitvallen van ordersystemen) niet aansprakelijk jegens de Klant voor eventuele schade die voortvloeit uit het niet (tijdig) of niet volledig uitvoeren van opdrachten, behalve indien en voor zover (rechtens) vast komt te staan dat deze schade het directe gevolg is van opzet of grove nalatigheid van NIBC Bank.

Artikel 17: Administratie

NIBC Bank houdt voor eigen rekening een administratie bij die voldoet aan de daaraan bij of krachtens de Wet op financieel toezicht gestelde eisen en voorschriften.

Artikel 18: Kosten, bijkomende lasten en tarieven

18.1 NIBC Bank brengt voor de door haar verrichte Beleggingsdiensten vergoedingen en bijkomende lasten in rekening aan de Klant, zoals van tijd tot tijd medegedeeld door NIBC Bank aan de Klant door middel van een tarievenoverzicht van deze vergoedingen en bijkomende lasten.

18.2 Enkel indien de Klant kwalificeert als een professionele belegger of een in aanmerking komende tegenpartij: De Klant gaat ermee akkoord dat NIBC Bank de volgende informatie niet zal verstrekken aan de Klant:

(a) de illustratie van de cumulatieve effecten van de kosten op het rendement zoals bedoeld in artikel 50(10) van Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 (de "**Gedelegeerde Verordening**"); en

(b) wanneer een deel van de totale kosten en lasten in een buitenlandse valuta moet worden betaald of luidt: een indicatie van de desbetreffende valuta en van de toepasselijke omrekeningskoers en wisselkosten zoals bedoeld in artikel 50(3) van de Gedelegeerde Verordening.

18.3 Enkel indien de Klant kwalificeert als een professionele belegger of een in aanmerking komende tegenpartij: De Klant gaat ermee akkoord dat NIBC Bank (de geaggregeerde) kosten en lasten voor haar dienstverlening uit zal drukken of aan de Klant zal mededelen enkel in de vorm van een geldbedrag of in de vorm van een percentage, en niet in beide vormen zoals bedoeld in artikel 50(2) van Gedelegeerde Verordening.

Artikel 19: Royement

Indien zich een wijziging voordoet in een Financieel Instrument, zoals een split-up, een afstempeling, een aanvang van de handel ex-lotingskans of ex dividend gaan van een fonds, worden lopende orders van de Klant door NIBC Bank of door een gereglementeerde markt, multilaterale handelsfaciliteit of ander handelsplatform onder omstandigheden geroyeerd.

Artikel 20: Faillissement en beslag

De Klant is verplicht NIBC Bank terstond schriftelijk in te lichten omtrent (iedere aanvraag tot) diens faillissement, indiening van een verzoek tot verlening van (voorlopige) surseance van betaling alsmede de verlening zelf, dan wel (een aanvraag tot) onderbewindstelling of ondercuratelestelling.

Artikel 21: Marktmissbruik

21.1 De Klant dient te handelen conform toepasselijke marktmissbruikregelgeving, waaronder de verboden op marktmanipulatie en handel met voorkennis. Indien NIBC Bank vermoedt dat de Klant handelt in strijd met de vereisten van marktmissbruikregelgeving is NIBC Bank verplicht hiervan melding te doen bij de Autoriteit Financiële Markten ('AFM'). De Klant zal hieromtrent niet worden geïnformeerd.

21.2 NIBC Bank is niet verantwoordelijk voor enige schade die de Klant lijdt als gevolg van een melding zoals bedoeld in het vorige artikellid.

Artikel 22: Bescherming persoonsgegevens

NIBC Bank vraagt om persoonsgegevens. NIBC Bank is verantwoordelijk voor de verwerking van uw persoonsgegevens door haarzelf en haar groepsondernemingen. NIBC informeert u over hoe NIBC omgaat met uw privacy op <http://www.nibc.nl>: NIBC Bank's privacy statement.

Artikel 23: Klachten

Indien de Klant ontevreden is omtrent de dienstverlening door NIBC Bank kan de Klant een klacht bij NIBC Bank indienen. NIBC Bank zal de klacht in behandeling nemen, administreren en tijdig behandelen.

Artikel 24: Communicatie

De communicatie tussen de Klant en NIBC Bank, waaronder mede begrepen correspondentie langs schriftelijke, telefonische of elektronische weg, zal in de Nederlandse taal plaatsvinden, tenzij anders overeengekomen. Telefoongesprekken zullen conform artikel 12 (*Instructies en mededelingen*) van deze Algemene Voorwaarden worden opgenomen.

Artikel 25: Duur en beëindiging

25.1 De rechtsverhouding terzake van de Beleggingsdienstverlening door NIBC Bank aan de Klant (hierna: de "**relatie**"), is aangegaan voor onbepaalde tijd, tenzij partijen uitdrukkelijk en schriftelijk anders zijn overeengekomen.

25.2 Zowel de Klant als NIBC Bank is gerechtigd de relatie met onmiddellijke ingang op te zeggen door middel van een schriftelijk bericht aan de wederpartij.

25.3 De relatie eindigt onmiddellijk zonder dat enige opzegging vereist is, indien de Klant:

- (a) als rechtspersoon failliet wordt verklaard dan wel (voorlopige) surseance van betaling aanvraagt;
- (b) als rechtspersoon ophoudt te bestaan; of
- (c) als natuurlijk persoon overlijdt.

25.4 Behoudens voor zover door NIBC Bank en de Klant schriftelijk anders is overeengekomen:

- (a) worden transacties in Financiële Instrumenten welke op de datum van beëindiging van de relatie nog niet zijn afgewikkeld, door NIBC Bank zoveel mogelijk afgewikkeld; en
- (b) blijft gedurende deze afwikkeling ieder der partijen gebonden aan de tussen partijen gesloten overeenkomst(en), alsmede aan de Algemene Voorwaarden.

Artikel 26: Toepasselijk recht en Forum

26.1 Op de relatie tussen NIBC Bank en de Klant is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

26.2 Geschillen tussen de Klant en NIBC Bank worden aanhangig gemaakt bij de daartoe bevoegde Nederlandse rechter, tenzij wetgeving of internationale verdragen dwingend anders voorschrijven.

26.3 In afwijking van het vorige artikellid kan de Klant, indien hij als eisende partij optreedt, bevoegd zijn om, met inachtneming van het geldende reglement, geschillen aanhangig te maken bij het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid).

Artikel 27: Informatie over NIBC Bank

NIBC Bank beschikt over een vergunning als beleggingsonderneming als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht en NIBC Bank is als zodanig geregistreerd in de registers aangehouden door De Nederlandsche Bank N.V. ('DNB') (contact: Postbus 98, 1000 AB Amsterdam / www.dnb.nl) en de Stichting Autoriteit Financiële Markten ('AFM') (contact: Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam / www.afm.nl).

2. KENMERKEN EN RISICO'S FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Deze tekst geeft een toelichting en uiteenzetting van de belangrijkste kenmerken en eigenschappen van de verschillende effecten en financiële instrumenten waarin een klant of voor een klant gehandeld kan worden. Deze tekst beoogt niet meer dan een inleiding te zijn ten aanzien van de u klant meest relevante onderwerpen en kan derhalve niet geheel volledig zijn. De informatie in deze tekst kan door bepaalde veranderingen op een gegeven moment niet meer actueel zijn. Op uw verzoek stuurt NIBC Bank u een meest actuele versie van deze tekst toe. Ook zullen wij steeds een actuele versie op onze website plaatsen (<http://www.nibc.nl>).

NIBC Bank N.V. ('NIBC Bank') beschikt over een vergunning als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht ('Wft') en zijn als zodanig geregistreerd bij De Nederlandsche Bank N.V. en de Stichting Autoriteit Financiële Markten ('AFM').

1. Beleggingsdienstverlening

Beleggen via NIBC Bank kan enkel door middel van execution only beleggingsdienstverlening. Dit betekent dat u zelf beleggingsbeslissingen neemt zonder dat sprake is van beleggingsadvies of vermogensbeheer. NIBC Bank voert dan slechts uw orders uit, voor zover uw saldo toereikend is, en zal zich niet bemoeien met de samenstelling van uw portefeuille. Beleggen via execution only beleggingsdienstverlening is alleen geschikt voor beleggers die voldoende kennis en ervaring hebben opgedaan om de risico's te kunnen inschatten.

Bij elke vorm van beleggen is het van belang dat u de risico's van beleggen in het algemeen voldoende overziet en kunt dragen. Voordat u specifieke beleggingsbeslissingen neemt moet u zich opnieuw afvragen of u voldoende zicht hebt op de risico's van de betreffende financiële instrumenten en of u die risico's kunt en wilt dragen. Als u nog niet veel kennis en ervaring heeft met betrekking tot beleggen, is het van belang dat u zich inleest voordat u een beleggingsbeslissing neemt. De informatie in deze tekst kunt u daarvoor gebruiken. Daarnaast raden wij aan ook altijd de eventuele prospectussen of Essentiële Beleggersinformatie door te nemen om een beter zicht te krijgen op de risico's en de werking van bepaalde effecten. In deze tekst leest u meer over zowel eenvoudige als meer complexe soorten effecten.

2. Kenmerken van financiële instrumenten en daaraan verbonden specifieke risico's

De waarde van uw beleggingen kan fluctueren. Wij wijzen u erop dat de in het verleden behaalde resultaten geen garantie bieden voor de toekomst. Immers aan alle vormen van beleggen zijn risico's verbonden. De risico's zijn afhankelijk van de belegging. Een belegging kan in meer of mindere mate speculatief zijn. Meestal geldt dat een belegging met een hoger verwacht rendement grotere risico's met zich brengt. Zeker bij het beleggen in buitenlandse effecten kan de overheidsbeleid in het desbetreffende land negatieve gevolgen hebben voor de waarde van de belegging.

Daarnaast dient bij het beleggen in buitenlandse financiële instrumenten rekening te worden gehouden met het valutakoersrisico. NIBC Bank wijst u er nadrukkelijk op dat alle met het houden, kopen of verkopen van financiële instrumenten samenhangende belastingen voor rekening zijn van de belegger. Beleggers wordt dan ook aangeraden om, mede in verband met hun specifieke omstandigheden, hun eigen fiscale adviseur te raadplegen. Hieronder worden de kenmerken van financiële instrumenten besproken, alsmede de daaraan verbonden specifieke beleggingsrisico's:

3. Aandelen

Aandelen zijn deelnemingen in het aandelenkapitaal van een vennootschap. De aandeelhouder mag zich – economisch gezien – beschouwen als een bezitter van een deel van het vermogen van een onderneming. Aandelen kunnen op naam zijn gesteld of aan toonder luiden. Bij aandelen is sprake van risicodragend kapitaal. In geval van faillissement kan de waarde teruglopen tot nul. De waardeontwikkeling is vooral afhankelijk van de gerealiseerde en verwachte bedrijfsresultaten en de dividendbeleid van de betrokken vennootschap. Aandeelhouders komen pas voor dividend in aanmerking, nadat alle overige kapitaalverschaffers het aan hen toekomende rendement hebben ontvangen. De risico's van een belegging in aandelen kunnen dus zeer verschillend zijn, afhankelijk van onder meer de ontwikkelingen bij de onderneming en de kwaliteit van het management. Ingeval van faillissement van de uitgevende instelling zullen aandeelhouders in het algemeen als eerste verliezen dragen en dragen daarom de hoogste risico's van alle schuldeisers.

4. Certificaten van aandelen

Certificaten van aandelen zijn effecten die originele aandelen vertegenwoordigen. Bij certificering van aandelen verkrijgt veelal een Administratiekantoor de aandelen waartegenover certificaten worden uitgegeven. Het Administratiekantoor verkrijgt de aandelen op eigen naam en wordt rechthebbende daarop (juridische eigenaar) terwijl de certificaathouder economisch belanghebbende wordt. Het Administratiekantoor gaat de aandelen houden ten titel van beheer voor rekening en risico van de certificaathouder. Het woord certificaat is de benaming van de

vorderingsrechten van de certificaathouder jegens het Administratiekantoor. Niet alle rechten die zijn verbonden aan aandelen, zijn ook van toepassing op certificaten van aandelen (vaak is bijvoorbeeld het aan aandelen verbonden stemrecht beperkt). Onderscheid kan worden gemaakt tussen niet-royeerbare, beperkte royeerbare en royeerbare certificaten. Met royeerbaar wordt bedoeld inwisselbaar (door de certificaathouder) tegen het onderliggende aandeel. Bij niet royeerbare certificaten is deze inwisselbaarheid er in het geheel niet, bij (onbeperkte) royeerbare is deze er te allen tijde, bij beperkte royeerbare alleen onder de bepaalde omstandigheden of voorwaarden. De risico's zijn in principe dezelfde als de risico's aan gewone aandelen.

5. Obligaties

Obligaties zijn schuldbrieven van een lening uitgegeven door een uitgevende (overheids-)instelling. Over de schuld wordt door de instelling die de obligatie heeft uitgegeven over het algemeen een vooraf overeengekomen rente vergoed. Nagenoeg alle obligaties zijn aflosbaar. Obligaties behoren tot het zogenaamde vreemd vermogen (geleend geld) van een onderneming. Er bestaan bijzondere vormen van obligaties. Deze bijzondere vormen kunnen betrekking hebben op de wijze van rentebetaling, de wijze van aflossing, de wijze van uitgifte en bijzondere leningsvoorwaarden. Het rendement op de obligatie kan bijvoorbeeld (mede) afhankelijk worden gesteld van de geldende rentestand (voorbeelden zijn surplusobligaties en rente-indexobligaties) of van de winst van de instelling die de obligatie heeft uitgegeven (zoals winstdelende obligaties en inkomstenobligaties). Er bestaan ook obligaties waarop geen rente wordt uitbetaald (*zero coupon bonds/notes*). Het rendement op deze obligaties wordt verkregen uit het verschil tussen de uitgiftekoers en de latere aflossingskoers. Ook een belegging in obligaties draagt risico's met zich mee. De koers van een obligatie is over het algemeen in de eerste plaats afhankelijk van de rentestand, zodat koersschommelingen kunnen plaatsvinden. Voorts is de gegoedheid van de uitgevende instelling belangrijk. Ingeval van faillissement van de uitgevende instelling gelden de obligatiehouders als concurrente crediteuren van de uitgevende instelling, tenzij ten behoeve van de obligatiehouder een speciale zekerheid is bedongen dan wel sprake is van achterstelling ten opzichte van andere crediteuren (achtergestelde obligatielening). Obligaties waarbij de opbrengsten afhankelijk zijn van factoren zoals indexen of rentestanden, kunnen sterk in koers dalen als deze opbrengsten (al dan niet tijdelijk) verminderen.

6. Converteerbare obligaties en reverse exchangeables/reverse convertibles

Sommige producten hebben kenmerken van zowel aandelen als obligaties. U kunt bijvoorbeeld denken aan converteerbare obligaties of reverse exchangeables/reverse convertibles. Laat u zich bij deze hybride producten goed informeren over de specifieke werking en risico's. De risico's worden vaak 'gecompenseerd' door een relatief hoge rentevergoeding. De belegging zelf kan bijvoorbeeld door de conversie echter uiteindelijk minder winstgevend zijn. U mag er dan ook in elk geval nooit van uit gaan dat de werking en de risico's van dergelijke producten gelijk zijn aan die van obligaties. Converteerbare obligaties kunnen onder bepaalde voorwaarden gedurende een bepaalde periode worden omgewisseld tegen aandelen in de onderneming die de obligatie heeft uitgegeven of tegen aandelen in een andere onderneming. Onder voorwaarden heeft de belegger de keuze tot conversie (omzetting) of betaling in contanten. De coupon is in de regel om deze reden iets lager dan een gewone obligatie. Een 'reverse exchangeable' (ook wel reverse convertible) is de Engelse term voor een 'omgekeerde converteerbare obligatie'. Bij deze obligatie heeft niet de belegger het recht om op aflooptdatum de obligatie in aandelen om te wisselen, maar is het aan de uitgevende (financiële) instelling om te beslissen of zij de nominale waarde van de reverse exchangeable uitbetaalt in contanten of in aandelen. Het risico voor de belegger bestaat hieruit dat als wordt afgelost met aandelen, die aandelen op dat moment een lagere waarde vertegenwoordigen dan de nominale waarde van de reverse exchangeable. Tegenover dit risico staat de relatief hoge coupon, die de belegger jaarlijks ontvangt. De risico's van de converteerbare obligaties kunnen vergelijkbaar gesteld worden aan die van gewone bedrijfsobligaties. De risico's van reverse exchangeable obligaties zijn vergelijkbaar met het beleggen in aandelen. Het verliezen van uw gehele belegging is ook in dit geval mogelijk.

7. Turbo's, speeders etc.

Turbo's of speeders zijn (merk)namen van bepaalde op de beurs genoteerde financiële instrumenten. Met die financiële instrumenten kunt u speculeren op koersbewegingen van de onderliggende waarden. De onderliggende waarden kunnen bijvoorbeeld aandelen, indices, valuta of grondstoffen zijn. U investeert ter hoogte van een deel van de onderliggende waarde; de rest wordt gefinancierd door de instelling die de turbo's of speeders uitgeeft. Voor die financiering betaalt u kosten, die zijn verrekend in de koers van het product. Het product wordt, ongeacht latere koerswijzigingen, afgewikkeld op het moment dat de onderliggende waarde een bepaald niveau bereikt: u bent dan uw investering kwijt, óf u krijgt nog een gedeelte uitgekeerd. Een relatief kleine beweging van de onderliggende waarde kan een vele malen hogere waardeverandering van de turbo of speeder met zich meebrengen. Dit wordt een hefboomwerking genoemd. Een turbo of speeder is meer gecompliceerd dan aandelen of obligaties en is bedoeld voor gevorderde beleggers, die bekend zijn met hefboomwerkingen. Turbo's of speeders kunnen geschikt zijn als aanvulling

op een effectenportefeuille, maar worden primair gezien als speculatieve instrumenten met een hoog risico op verlies van de investering.

8. Warrants

Een warrant vertegenwoordigt het recht om gedurende een vastgestelde periode een bepaald aantal (certificaten van) aandelen of obligaties (of in een enkel geval een bepaalde hoeveelheid vreemde valuta) te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs van de vennootschap die ze beschikbaar heeft gesteld. Een warrant lijkt op een calloptie met dien verstande dat een warrant een recht vertegenwoordigt jegens het betrokken bedrijf. De risico's die zijn verbonden aan warrants zijn vergelijkbaar met de risico's die zijn verbonden aan het kopen van callopties.

9. Opties

Een optie geeft de koper het recht gedurende een vastgestelde termijn (de looptijd) een vaste hoeveelheid van een onderliggende waarde tegen een overeengekomen uitoefenprijs te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie). Met onderliggende waarde bedoelt men een vast aantal aandelen of obligaties, een hoeveelheid van een product of grondstof, een index of valuta.

9.1 Werking en marginverplichtingen

Een belegger die een optie koopt, doet dat door een zogenaamde openingskoop en wordt de koper genoemd. Het bedrag dat een belegger voor de optie betaalt, heet premie. De kooppositie die nu ontstaat in call- of putopties wordt ook wel een longpositie genoemd. De koper heeft het recht gedurende de looptijd per optie de vaste hoeveelheid van de onderliggende waarde tegen een vastgestelde prijs te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie). De optie houdt ooit op te bestaan; men noemt dat de expiratie van de optie. Als de koper van zijn recht gebruik wil maken, moet hij zijn optie uitoefenen. Dit kan alleen gedurende de looptijd (voor de expiratie van de optie). Bij sommige beurzen en typen opties kan men dat slechts op het eind van de looptijd althans op een bepaald moment doen. Na expiratie bestaat de optie en dus het recht in elk geval niet meer. Als de koper zijn recht tijdens de looptijd niet heeft uitgeoefend, loopt zijn optie waardeloos af en heeft hij als verlies de premie die hij heeft betaald. Meer dan de betaalde premie kan de koper van een optie niet verliezen. Als een koper zijn optie gedurende de looptijd kwijt wil (liquideren), kan hij dat doen door de optie te verkopen. Dat doet hij door een sluitingsverkoop. Tegenover de koper, die een recht heeft gekocht, staat de verkoper, die ook wel schrijver wordt genoemd. De schrijver is zijn positie aangegaan door middel van een openingsverkoop. De schrijver heeft de plicht, als de koper dat eist, de vaste hoeveelheid van de onderliggende waarde te leveren (in het geval van een calloptie) of af te nemen (in het geval van een putoptie). De verkooppositie van de schrijver noemt men ook wel een shortpositie. De schrijver ontvangt op het moment van het aangaan van de shortpositie de premie die de koper heeft betaald. Als de schrijver gedurende de looptijd niet wordt 'aangewezen', bestaat de winst van de schrijver uit de ontvangen premie. Als een schrijver van een optie zijn positie gedurende de looptijd wil terugdraaien, kan hij dat doen door de optie terug te kopen. Dat doet hij door een sluitingsaankoop. Indien iemand een calloptie schrijft terwijl hij de onderliggende waarde zelf bezit, wordt de optie als 'gedekt' aangemerkt. Een belegger kan ook een calloptie schrijven zonder dat hij de onderliggende waarde bezit. In zo'n geval spreekt men over 'ongedekt' schrijven. Geschreven putopties zijn altijd ongedekt. Aan shortposities zijn risico's verbonden. Om er zeker van te zijn dat een schrijver van opties aan zijn verplichtingen kan voldoen, dient de schrijver een zekerheid (margin) te voldoen. De schrijver van een optie kan te maken krijgen met (onbeperkte) verliezen, die vele malen groter kunnen zijn dan de ontvangen premie. Hierbij dient onderscheid te worden gemaakt bij het gedekt en het ongedekt schrijven van opties. Het gedekt schrijven van een calloptie kan bijvoorbeeld het rendement op een effectenportefeuille verhogen. Bij het ongedekt schrijven van callopties kunnen de verliezen in principe onbeperkt zijn. Zorgvuldig afgewogen dient te worden of een dergelijke transactie voor u geschikt is, mede gelet op uw financiële positie en het doel van uw beleggingen. Als een koper een optie koopt, wordt er in economische zin een contract gesloten tussen hem en de verkopende partij. Er is echter geen directe relatie tussen de koper en de schrijver van een optie. Een instituut, dat de clearing wordt genoemd, administreert alle long- en shortposities die als gevolg van de handel zijn ontstaan en stelt zich juridisch gezien op tussen koper en verkoper. Doorgaans zitten tussen koper en verkoper en het clearinginstituut aan beide zijden nog meer schakels, zoals hun bank of commissionair en een zogeheten clearing member. Koper en schrijver kennen elkaar dus niet. Aan het kopen en verkopen van opties zijn risico's verbonden. Een belegger dient niet over te gaan tot het kopen van een optie indien hij niet in staat is de betaalde premie te verliezen. Bovendien moet een belegger geen optie schrijven als hij niet in staat is een aanzienlijk financieel verlies te lijden. Het kan voorkomen dat een beurs of toezichthouder voor de controle op de naleving van reglementen inzage verlangt in alle gegevens die betrekking hebben op orders en transacties. Daaronder kan eventueel ook de identiteit van een klant vallen. Dergelijke gegevens kunnen in bijzondere gevallen ook ter beschikking van justitiële autoriteiten worden gesteld, bijvoorbeeld in geval van (verdenking van) overtreding van bij of krachtens wet gestelde regels. Sommige beurzen zijn met andere beurzen overeengekomen dat gegevens ook kunnen worden

doorgegeven aan (buitenlandse) beurzen of (buitenlandse) toezichhoudende instellingen, indien dit nodig of wenselijk is met het oog op opsporing en preventie van overtredingen of strafbare feiten.

9.2 De contractspecificaties

9.2.1 Standaardisatie

Opties die op beurzen worden verhandeld, voldoen aan een aantal standaardvoorwaarden. De standaardisatie heeft betrekking op de contractgrootte, de looptijd, de afloopdatum (expiratedatum) en de uitoefenprijs. Deze gegevens vormen onderdeel van de contractspecificaties. De koers van de optie (de premie) is het enige variabele element en wordt genoteerd per eenheid onderliggende waarde. De contractgrootte is de hoeveelheid onderliggende waarde waarop één optie betrekking heeft. Dat kan bijvoorbeeld zijn: 100 aandelen, de AEX-index of een andere (aandelen)index, USD 10.000 of een andere valuta etc. De looptijd van een optie is de maximale termijn waarbinnen de optie een recht (of plicht) vertegenwoordigt. Na expiratie heeft de optie dan ook geen waarde meer. Er worden opties verhandeld met verschillende looptijden. Dat kan bijvoorbeeld een maand zijn, maar ook een aantal jaren. De laatste handelsdag van een optie is de laatste dag waarop handel in de aflopende optieseries mogelijk is. In Amsterdam is dit bijvoorbeeld de derde vrijdag van de expiratiemaand, behalve wanneer deze derde vrijdag geen handelsdag is. In dat geval verschuift de laatste handelsdag naar de handelsdag voorafgaand aan deze derde vrijdag. De uitoefenprijs is de prijs waartegen de houder van de optie de hoeveelheid van de onderliggende waarde bij uitoefening van de optie mag kopen of verkopen; de uitoefenprijs wordt genoteerd per eenheid van de onderliggende waarde. Nadat de handel in aflopende series is gestopt, is uitoefening van het recht tot aankoop respectievelijk verkoop vaak nog een aantal uren mogelijk. Dit kan per effecteninstelling en per beurs verschillen. Het uiterste tijdstip van verkoop en het uiterste tijdstip waarop u kunt aangeven of u uw optie wilt uitoefenen, is vastgelegd in de toepasselijke voorwaarden. NIBC Bank geeft een eventuele uitoefening van een optie door aan de clearing. Iedere instelling bepaalt zelf hoeveel eerder de klanten orders voor uitoefening en voor transacties in aflopende series mogen opgeven. Onder normale omstandigheden zal een optieserie, die eenmaal aan een beurs is genoteerd, verhandelbaar blijven tot de afloopdatum. Beurzen kunnen echter openingstransacties in deze series verbieden of beperken.

9.2.2 Stijl van de optie

Er bestaan twee verschillende stijlen van opties: Amerikaanse en Europese stijl. Bij een optie met Amerikaanse stijl kan de koper op ieder moment gedurende de looptijd zijn optie uitoefenen. Bij een optie met Europese stijl is het alleen mogelijk de optie uit te oefenen op de expiratedatum. Uiteraard kunnen openstaande posities wel tussentijds worden gesloten. NIBC Bank kan u hierover desgewenst nader inlichten.

9.2.3 De uitoefening van opties

Afwikkeling bij uitoefening is mogelijk op twee verschillende manieren: door fysieke levering, zoals bij aandelenopties, of door verrekening in contanten, zoals bij indexopties en valutaopties. Het verrekenen in contanten (cash settlement), gebeurt op basis van de uitoefenprijs en de afrekeningswaarde, die ook wel settlementsprijs wordt genoemd. In het geval van contante verrekening ontvangt de koper van een calloptie op de expiratedatum het verschil tussen de uitoefenprijs en de settlementsprijs, maar alleen indien de uitoefenprijs de laagste van de twee is. De koper van een putoptie ontvangt ook het verschil tussen de uitoefenprijs en de settlementsprijs, maar alleen indien de uitoefenprijs de hoogste van de twee is.

9.2.4 Onderliggende waarden

De waarden waarop opties worden genoteerd (de onderliggende waarden) worden door de betreffende beurs geselecteerd. Bij deze keuze geven zij de voorkeur aan onderliggende waarden die op ruime schaal zijn verspreid en waarin actief wordt gehandeld, voornamelijk op officiële beurzen. Daarbij zal rekening worden gehouden met een aantal criteria, zoals de spreiding van het bezit van de desbetreffende onderliggende waarde, de beursomzet en de fluctuaties in de beurskoers. De uitgevende instellingen van onderliggende waarden, waarop opties worden verhandeld, worden daarover door de betreffende beurs geïnformeerd, althans zijn daarvan op de hoogte. Op grond van zwaarwegende omstandigheden kan een beurs besluiten een optieklasse uit de notering te nemen.

9.2.5 Munteenheid

Als een beurs een nieuwe optieklasse selecteert, wordt tevens bepaald wat de hoofdmarkt voor de onderliggende waarde is. In het algemeen is dit de thuishmarkt, dat wil zeggen: het land van herkomst van die onderliggende waarde. De munteenheid van het land van herkomst van de onderliggende waarde zal vaak ook de munteenheid worden waarin de opties op die waarden worden genoteerd.

9.2.6 Premie

De premie, dat is de koers van een optie, komt tot stand door vraag en aanbod van partijen die aan de handel op de beurs deelnemen. Partijen baseren zich daarbij in het algemeen op de koers en de beweeglijkheid van de onderliggende waarde en op de resterende looptijd van de optie. Maar ook het eventuele dividend op de onderliggende waarde en de rente is van invloed op de premie. Zoals bij elke marktwerking kunnen vraag en aanbod, en daarmee dus de premies, ook invloed ondervinden van irrationele factoren, zoals emoties bij het publiek.

9.2.7 Aanpassing

In geval van herkapitalisatie, splitsing, claimemissie of uitgifte van bonusaandelen en dergelijke, kan de onderliggende waarde door een beurs worden aangepast. Ook de handelseenheid, de uitoefenprijs, de hoeveelheid van de onderliggende waarde en het aantal opties kunnen worden gewijzigd. Ook andere gevallen, zoals een openbaar bod op een genoteerde onderneming, een fusie of een liquidatie, kunnen aanleiding zijn voor wijziging van de onderliggende waarde. In principe vindt geen aanpassing plaats ingeval een dividend in contanten, al of niet in de vorm van een keuzedividend, betaalbaar wordt gesteld. Afhankelijk van de omstandigheden kan een clearinginstituut in een dergelijke situatie beslissen dat het aandeel van de overgenomen onderneming vanaf een bepaald moment wordt vervangen door een ander aandeel (bijvoorbeeld dat van de overnemende onderneming). Ook kan een clearinginstituut bepalen dat uitoefening van de optie resulteert in verrekening in contanten in plaats van in levering van het aandeel of dat een andere aanpassing van de onderliggende waarde en/of andere contractspecificaties plaatsvindt.

9.3 Doelstellingen van een optiebelegger

9.3.1 Het behalen van koerswinst

De koper van een optie verwacht een verandering in de koers van de onderliggende waarde. De koper van een calloptie hoopt op een stijging van de koers, de koper van een putoptie op een daling. In beide gevallen kan de belegger in opties een (in verhouding) grotere winst behalen dan wanneer hij met hetzelfde bedrag in de onderliggende waarde zelf zou handelen, omdat hij met een veel kleinere inleg, namelijk alleen de premie, kan profiteren van koersschommelingen. Dit heet het hefboomeffect van opties. Bij een stijging van de koers van de onderliggende waarde zal in het algemeen de koers van de calloptie ook stijgen. Evenzo zal bij een daling van de koers van de onderliggende waarde de koers van de putoptie stijgen. Hierdoor is het mogelijk om als belegger koerswinst op opties te behalen.

9.3.2 Het verkrijgen van extra inkomen

Een belegger kan ook besluiten callopties te schrijven om op die manier premie te ontvangen. Indien de belegger de onderliggende waarde daadwerkelijk in portefeuille heeft, vormt de ontvangen premie een extra rendement op zijn portefeuille. Als hij echter wordt aangewezen om de onderliggende waarde te leveren, zal hij deze onderliggende waarde (in de regel) beneden de marktwaarde moeten verkopen. Als de houder van een putoptie zijn recht heeft uitgeoefend, zal de schrijver de onderliggende waarde boven de marktwaarde moeten kopen. In beide gevallen kan het verlies van de schrijver, alhoewel gereduceerd door de ontvangen premie, aanzienlijk zijn als het gaat om een grote verandering in de koers van de onderliggende waarde.

9.3.3 Bescherming tegen koersdaling

Opties bieden beleggers tevens de mogelijkheid zich te beschermen tegen koersdalingen van de onderliggende waarde. De belegger die een dergelijke bescherming (met een grootte naar keuze) wil, kan dat doen door het kopen van putopties. Als de houder van de putoptie zijn recht heeft uitgeoefend, zal de schrijver van die putoptie de onderliggende waarde (in de regel) boven de marktwaarde moeten kopen. Door het schrijven van callopties kan de belegger zich ook gedeeltelijk beschermen tegen een koersdaling. Deze bescherming beperkt zich echter tot de hoogte van de ontvangen premie.

9.3.4 Vastleggen van de aan- of verkoopprijs van de onderliggende waarde

Opties bieden ook de mogelijkheid de prijs vast te leggen waarop in de toekomst de onderliggende waarde kan worden verhandeld. Zo zal een belegger die de maximum aankoopprijs wenst vast te leggen, geïnteresseerd zijn in het kopen van callopties. Een belegger die de minimumverkoopprijs wil vastleggen, zal geïnteresseerd zijn in het kopen van putopties.

9.4 Het kopen van opties

9.4.1 Het kopen van callopties

De koper van een calloptie kan profiteren van koersstijgingen van de onderliggende waarde die zich gedurende de looptijd van de optie voordoen. Hij heeft met zijn calloptie namelijk het recht om de onderliggende waarde tegen een vooraf afgesproken prijs aan te kopen.

Als de koers van de onderliggende waarde stijgt, moet de houder van een calloptie zelf stappen ondernemen om zijn mogelijke optiewinst te realiseren. Er zijn dan twee mogelijkheden:

1. Hij kan zijn calloptie verkopen op de beurs door middel van een sluitingsverkoop. In dit geval is de houder meer geïnteresseerd in de stijging van de premie dan in het verkrijgen van de onderliggende waarde. In het algemeen zal de premie van de calloptie stijgen als de koers van de onderliggende waarde stijgt. De winst bestaat in dit geval uit de verkoopopbrengst minus de betaalde premie en transactiekosten. Gelet op de hefboomwerking kan een kleine koersstijging van de onderliggende waarde een hoog winstpercentage op de oorspronkelijke investering in callopties opleveren.

2. Hij kan ook besluiten de calloptie uit te oefenen. Dit kan uiteraard alleen bij opties met Amerikaanse stijl. Hij kan een calloptie met Europese stijl immers alléén op de expiratiedatum uitoefenen. Afhankelijk van de specificaties van de optie zal bij uitoefening de onderliggende waarde aan de houder worden geleverd of zal worden afgerekend in contanten.

Indien de koers van de onderliggende waarde gelijk blijft of juist daalt, kan de houder van een calloptie een gedeelte van of het gehele geïnvesteerde bedrag verliezen. In principe is het maximale verlies dat de koper van een calloptie kan lijden het geïnvesteerde bedrag, te weten: de betaalde premie vermeerderd met de transactiekosten.

9.4.2 Het kopen van putopties

De koper van een putoptie kan profiteren van koersdalingen van de onderliggende waarde die zich gedurende de looptijd van de optie voordoen. Hij heeft met zijn putoptie namelijk het recht om de onderliggende waarde tegen een vooraf afgesproken prijs te verkopen.

Als de koers van de onderliggende waarde daalt, moet de houder van een putoptie zelf stappen ondernemen om zijn mogelijke optiewinst te realiseren. Er zijn dan twee mogelijkheden:

1. Hij kan zijn putoptie verkopen op de beurs door middel van een sluitingsverkoop. In het algemeen zal de premie van de putoptie stijgen als de koers van de onderliggende waarde daalt. De winst bestaat in dit geval uit de verkoopopbrengst minus de betaalde premie en transactiekosten. Gelet op de hefboomwerking kan een kleine koersdaling van de onderliggende waarde een hoog winstpercentage op de oorspronkelijke investering in putopties opleveren.

2. Hij kan ook besluiten de putoptie uit te oefenen. Dit kan uiteraard alleen bij opties met Amerikaanse stijl. Hij kan een putoptie met Europese stijl immers alléén op de expiratiedatum uitoefenen. Afhankelijk van de specificaties van de optie zal bij uitoefening de onderliggende waarde door de houder worden geleverd of zal worden afgerekend in contanten.

Wat het voordeligst is in een specifiek geval, verkopen of uitoefenen, hangt veelal af van kosten, dividenddata, doelstellingen etc.

Indien de koers van de onderliggende waarde gelijk blijft of juist stijgt, kan de houder van een putoptie een gedeelte van of het gehele geïnvesteerde bedrag verliezen. In principe is het maximale verlies dat de koper van een putoptie kan lijden het geïnvesteerde bedrag, te weten: de betaalde premie vermeerderd met de transactiekosten.

9.5 Het schrijven van opties

9.5.1 Het schrijven van callopties

De schrijver van een calloptie neemt de verplichting op zich de onderliggende waarde tegen de uitoefenprijs te verkopen indien hij daartoe wordt aangewezen. Hij ontvangt in ruil daarvoor de optiepremie.

Callopties schrijven met onderliggende waarde: voor beleggers die callopties schrijven op een onderliggende waarde die zij al in hun bezit hebben (gedekt schrijven van callopties), bestaat de volgende belangrijke doelstelling: het behalen van extra rendement op een beleggingsportefeuille door het ontvangen van de premie. Een gevolg van deze doelstelling is dat de belegger het risico aanvaardt om tegen een door hem geselecteerde prijs, namelijk de

uitoefenprijs, de onderliggende waarde te moeten verkopen. Indien de koers van de onderliggende waarde beneden de uitoefenprijs daalt, zal de optie vermoedelijk aflopen zonder te worden uitgeoefend en kan de schrijver de opbrengst, te weten de ontvangen premie, behouden. Zolang de optie niet is uitgeoefend, kan de schrijver echter ook zijn positie liquideren door op de beurs een sluitingstransactie uit te laten voeren, te weten een sluitingsaankoop. Indien de beurskoers van de onderliggende waarde echter boven de uitoefenprijs stijgt, is de kans reëel dat de calloptie zal worden uitgeoefend. Van de schrijver zal dan worden geëist dat hij de onderliggende waarde levert (verkoopt). De effectieve verkoopprijs (exclusief kosten) zal dan gelijk zijn aan de uitoefenprijs (de prijs waarvoor de schrijver de onderliggende waarde moet leveren) plus de ontvangen premie. Wat de koers van de onderliggende waarde ook doet, meer dan deze effectieve verkoopprijs zal de schrijver nooit krijgen. Men kan het behalen van extra rendement door het ontvangen van premie ook zien als het vooraf vastleggen van de verkoopprijs van de onderliggende waarde. Die verkoopprijs is eveneens gelijk aan de uitoefenprijs vermeerderd met de premie. Indien de calloptie niet wordt uitgeoefend, zal hij de onderliggende waarde natuurlijk niet hoeven te leveren.

Callopties schrijven zonder onderliggende waarde: beleggers die callopties schrijven zonder de onderliggende waarde te bezitten (het zogenaamde ongedekt schrijven van callopties) moeten zich realiseren dat zij in principe een ongelimiteerd risico lopen. Als de koers van de onderliggende waarde boven de uitoefenprijs stijgt, is de kans reëel dat de calloptie zal worden uitgeoefend. Van de schrijver zal dan geëist worden dat hij de onderliggende waarde levert tegen de uitoefenprijs. Aangezien de schrijver de onderliggende waarde niet bezit, zal hij deze (tegen de geldende hogere beurskoers) moeten kopen. De koers van de onderliggende waarde kan in theorie onbeperkt stijgen, wat betekent dat de schrijver van een ongedekte calloptie een ongelimiteerd risico loopt. Deze belegger moet daarom voldoende financiële draagkracht hebben om de onderliggende waarde in geval van uitoefening te kunnen kopen en dan te leveren.

Gelet op de grote verliezen die geleden kunnen worden, is het schrijven van callopties alleen geschikt voor beleggers die financieel in staat zijn deze eventuele verliezen te dragen en de risico's kennen en overzien. De omvang van het risico van de schrijver hangt in belangrijke mate af van het feit of de belegger gedekte of ongedekte callopties heeft geschreven. Een schrijver van een gedekte of ongedekte calloptie, die verwacht te moeten leveren als gevolg van een koersstijging van de onderliggende waarde, kan zich, zolang hij nog niet is aangewezen, van zijn verplichting tot levering van de onderliggende waarde ontdoen door op de beurs een sluitingsaankoop te doen.

9.5.2 Het schrijven van putopties

De schrijver van een putoptie neemt de verplichting op zich de onderliggende waarde tegen de uitoefenprijs te kopen indien hij daartoe wordt aangewezen. Hij ontvangt in ruil daarvoor de optiepremie.

Voor beleggers die putopties schrijven, bestaat de volgende belangrijke doelstelling: het behalen van extra rendement op een beleggingsportefeuille door het ontvangen van de premie. Een gevolg van deze doelstelling is dat de belegger het risico aanvaardt om tegen een door hem geselecteerde prijs, namelijk de uitoefenprijs, de onderliggende waarde te moeten kopen. Indien de koers van de onderliggende waarde boven de uitoefenprijs stijgt, zal de optie vermoedelijk aflopen zonder te worden uitgeoefend en kan de schrijver de opbrengst, te weten de ontvangen premie, behouden. Zolang de optie niet is uitgeoefend, kan de schrijver echter ook zijn positie liquideren door op de beurs een sluitingstransactie te laten uitvoeren, te weten een sluitingsaankoop. Indien de beurskoers van de onderliggende waarde echter onder de uitoefenprijs daalt, is de kans reëel dat de putoptie zal worden uitgeoefend. Van de schrijver zal dan worden geëist dat hij de onderliggende waarde afneemt (koopt). Naast het behalen van rendement door het ontvangen van premie, kan de belegger met het schrijven van een putoptie tot doel hebben de aankoopprijs van de onderliggende waarde vooraf vast te leggen. Die aankoopprijs (kosten) is dan gelijk aan de uitoefenprijs verminderd met de premie. Indien de optie echter niet wordt uitgeoefend, zal hij de onderliggende waarde niet geleverd krijgen; wel kan hij de ontvangen premie behouden.

De schrijver van een putoptie stelt zich bloot aan het risico dat hij de onderliggende waarde moet kopen tegen een koers die veel hoger is dan de actuele beurskoers. Een geschreven putoptie wordt altijd als ongedekt aangemerkt. De schrijver van een putoptie moet daarom de financiële draagkracht hebben de onderliggende waarde in geval van uitoefening te kunnen kopen. De schrijver van een putoptie, die verwacht te moeten kopen als gevolg van een koersdaling van de onderliggende waarde, kan zich, zolang hij nog niet is aangewezen, van zijn verplichting tot kopen van de onderliggende waarde ontdoen door op de beurs een sluitingsaankoop te doen.

9.6 Risico's in buitengewone omstandigheden

De reglementen van beurzen bevatten veelal de mogelijkheid maatregelen te nemen waardoor de handel in één of meer producten wordt beperkt, aan bijzondere voorwaarden wordt gebonden, geheel wordt gestaakt of opgeschort. Tevens kan het voorkomen dat een beurs besluit bepaalde transacties door te halen. Uiteraard gebeurt dit alleen in

buitengewone omstandigheden, indien dat door de beurs in het belang wordt geacht van de handhaving van een ordelijke en eerlijke marktwerking. Als er bijzondere maatregelen worden genomen, zoals onder meer hierboven beschreven, kan de houder, maar ook de schrijver, van een optie in een situatie komen dat hij niet op ieder door hem gewenst moment zijn winst kan realiseren. In theorie kan het zich bij alle soorten opties voordoen dat de handel wordt opgeschort of gestaakt als de markt waar de onderliggende waarde van zo'n optie wordt verhandeld is verstoord of onderbroken. Bij indexproducten zal de handel doorgaans worden gestaakt als de handel in de onderliggende waarden, die meetellen voor de berekening van de index, geheel of gedeeltelijk is verstoord of gestaakt, of als de beurs niet meer ongestoord en ononderbroken de beschikking heeft over de berekende indexwaarde. Ook door storing in internetverbinding, telefoon- of andere communicatielijnen of in computersystemen kan de handel verstoord raken en beleggers kunnen, evenals effecteninstellingen, daarvan schade ondervinden. Beurzen en clearinginstellingen – en NIBC Bank evenmin – aanvaarden, behoudens opzet en grove nalatigheid, geen enkele aansprakelijkheid voor schade van een klant als gevolg van omstandigheden als bovenomschreven of schade uit welke andere hoofde ook. NIBC Bank voert (of laat uitvoeren) in beginsel alleen orders uit op goed gereguleerde markten waar behoorlijk toezicht is, maar dat biedt geen garantie dat onregelmatigheden niet kunnen voorkomen. Voor eventuele schade die daaruit voortvloeit, aanvaardt NIBC Bank geen aansprakelijkheid.

10. Beleggingsfondsen

Een beleggingsfonds belegt op collectieve basis geld van beleggers. De beleggers besteden zo het beheer van hun belegging uit aan de beheerder van het beleggingsfonds, een gespecialiseerde vermogensbeheerder. Beleggingsfondsen worden meestal naar Beleggingscategorie ingedeeld. De belangrijkste categorieën zijn aandelenfondsen, obligatiefondsen, vastgoedfondsen en gemengde of mixfondsen. Aandelenfondsen worden vaak weer onderverdeeld in regio's (bijvoorbeeld Europa, Amerika, Azië of Wereld), thema's (bijvoorbeeld duurzaam of innovatie) of sectoren (bijvoorbeeld informatietechnologie of banken en verzekeraars). Omdat bijvoorbeeld de meeste aandelenfondsen in aandelen, certificaten van aandelen, warrants en opties kunnen beleggen zijn de risico's van dit type effecten ook van toepassing op aandelenfondsen. Even zo geldt dat de risico's van obligaties, converteerbare obligaties en (rente)opties van toepassing zullen zijn op de meeste obligatiefondsen. Wel is er bij beleggingsfondsen sprake van een grote mate van spreiding waardoor individuele risico's in de regel een minder groot effect zullen hebben. De kenmerken en specifiek risico's van aandelen, certificaten van aandelen, obligaties, converteerbare obligaties, warrants en opties worden hiervoor beschreven. Bij beleggingsfondsen is een prospectus en Essentiële Beleggersinformatie in beginsel verplicht. Hierin kunt u alle relevante informatie vinden over het fonds, de kosten en de risico's. Vraag er om en lees hem voordat u besluit te gaan beleggen in het betreffende fonds.

11. Alternatieve beleggingsfondsen

11.1 Hedgefondsen

Een hedgefonds is een beleggingsfonds waarbij de fondsbeheerder tracht een optimaal rendement te realiseren onafhankelijk van de richting van de beurs. De nadruk ligt op het behalen van een absoluut rendement en niet zozeer op het beter presteren dan een index. Een van de verschillen tussen hedgefondsen en klassieke beleggingsfondsen is dat hedgefondsen gebruik maken van een breder scala aan instrumenten en handels technieken. Zo kunnen derivaten worden gebuikt. Aangezien het selecteren van hedgefondsen, die (veelal) niet als beleggingsfondsen onder toezicht staan, een behoorlijke inspanning vergt, beleggen particulieren vaak in hedgefondsen via een 'fund of hedgefonds'. Deze funds of hedgefonds beleggen zoveel mogelijk in hedgefondsen.

11.2 Beleggingsfondsen in staten met een gebrek aan financieel toezicht

Hedgefondsen, maar ook andere alternatieve beleggingsfondsen, zijn vaak gevestigd in staten waar het financieel toezicht zeer beperkt is. Dit brengt onzekerheid met zich mee. Een fonds kan een uitstekende staat van dienst hebben en bijvoorbeeld een goed jaarlijks rendement. Echter, als er geen financieel toezicht is, kunnen er risico's ontstaan in de sfeer van onder meer continuïteit, vermogensscheiding, risicobeheer en de aanwezige deskundigheid, professionaliteit en betrouwbaarheid van de beheerder van het fonds.

12. Trackers (ETF's)

Trackers, ook ETF's (Exchange-traded fund) genoemd, volgen een index. Een tracker heeft als doel om beleggers hetzelfde rendement te bieden als de onderliggende markt (de index). De koers van de tracker stijgt of daalt met de onderliggende index mee, waarop vaak een relatief lage beheersvergoeding wordt ingehouden. De koersrisico's van een tracker zijn in het algemeen hetzelfde als bij een directe investering in de waarden uit onderliggende index. Kijk dus voor de algemene beleggingsrisico's van de tracker naar de risico's zoals die zijn beschreven voor de onderliggende waarden, bijvoorbeeld aandelen of obligaties. Belangrijk is wie de uitgevende instelling (meestal een bank) van de

tracker is en of deze voldoende solide is, net zoals dat geldt bij obligaties. Als deze partij niet aan zijn verplichtingen voldoet is er kans dat de tracker waardeloos wordt. Daarnaast is het mogelijk dat de tracker ondanks het doel ervan, toch afwijkt van de index. Dit kan nadelig uitwerken voor de belegger. Als bijvoorbeeld de liquiditeit van een tracker laag is, resulteert dat vaak in een hogere bied/laat spread op de beurs. Ook daardoor kan de performance van de tracker afwijken van de onderliggende index. U heeft dus geen garantie dat de koers van de tracker de index exact volgt. Trackers bestaan vaak uit een effectenportefeuille waarin rechtstreeks belegd wordt in de waarden (meestal aandelen of obligaties) waaruit de onderliggende index is samengesteld. Maar er bestaan ook synthetische trackers, waarbij de uitgevende instelling meer afhankelijk is van derde partijen, waarmee zij derivaten heeft afgesloten, of aan welke zij haar eigen effecten heeft uitgeleend. Als die derde partijen niet voldoen aan hun verplichtingen kan de tracker waardeloos worden, ook al presteert de onderliggende index goed. Synthetische trackers worden beschouwd als risicovoller. Het is raadzaam om bij de uitgevende instelling van de tracker na te gaan of sprake is van een synthetische tracker en wat de risico's daarvan zijn. Hoe een bepaalde tracker precies in elkaar zit is te lezen in het prospectus.

13. Beleggingen in (financiële instrumenten van) bepaalde banken en beleggingsondernemingen

Aan beleggingen in (certificaten van) aandelen, lidmaatschapsrechten en soortgelijke instrumenten in, en schuldinstrumenten (zoals obligaties) van bepaalde banken en beleggingsondernemingen zijn additionele risico's verbonden.

Op basis van Europese regelgeving zijn bepaalde banken (waaronder NIBC Bank) en beleggingsondernemingen onderworpen aan het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen. Het uitgangspunt van dit Europees kader is dat publieke gelden niet moeten worden gebruikt om zwakke en falende banken en beleggingsondernemingen te redden, maar dat deze kosten daarvan moeten worden gedragen door de personen die hebben belegd in de betreffende instelling, al dan niet door middel van eigen vermogen of vreemd vermogen. Dit betekent dat uw beleggingen in zwakke of falende banken en beleggingsondernemingen volledig kunnen worden afgeschreven (waarmee uw belegging teniet gaat) of kan worden geconverteerd in eigen vermogen, zoals aandelenkapitaal, in het geval u in schuldinstrumenten hebt belegd. Er bestaan dus additionele risico's ten opzichte van beleggingen in andere type bedrijven die ertoe kunnen leiden dat u uw gehele inleg verliest.

Zelf indien u niet direct belegd in financiële instrumenten van banken en beleggingsondernemingen kan het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen de waarde van uw beleggingen negatief beïnvloeden. Dit is bijvoorbeeld het geval indien u heeft belegd in deelnemingsrechten van een fonds dat op haar beurt weer heeft belegd in financiële instrumenten van bepaalde banken en beleggingsondernemingen.

13.1 Toepassingsbereik

Het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen is van toepassing op banken en grote beleggingsonderneming binnen de Europese Unie (en na incorporatie in de EER-Overeenkomst, de Europese Economische Ruimte) en entiteiten binnen hun groep (de "**Gereguleerde Instellingen**"). Het kan zijn dat NIBC Bank van u orders ontvangt of namens u doorgeeft met betrekking tot financiële instrumenten van dergelijke Gereguleerde Instellingen.

Onder het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen hebben Europese en nationale toezichthouders bepaalde instrumenten tot hun beschikking om (vroegtijdig) in te grijpen bij zwakke en falende Gereguleerde Instellingen en hun groep. Deze instrumenten zien erop om een faillissement te voorkomen (herstelinstrumenten) of treden in plaats van faillissement (afwikkelingsinstrumenten). Als uitgangspunt geldt dat deze maatregelen zo worden gebruikt om de financiële en economische functies van de Gereguleerde Entiteit (en/of haar groep) te waarborgen en eventuele negatieve gevolgen van haar falen op de economie en het financiële systeem tot een minimum te beperken. Dit betekent onder meer dat de instrumenten zo moeten worden ingezet dat een eventuele kapitaalinjectie met publieke gelden (*bail-out*) wordt voorkomen.

13.2 Beschrijving instrumentarium toezichthouders

Europese en nationale toezichthouders hebben verschillende instrumenten om in te grijpen bij zwakke of falende Gereguleerde Instellingen, waaronder (i) voorbereidende en preventieve maatregelen, (ii) vroegtijdige-interventiemaatregelen, (iii) pre-afwikkelingsmaatregelen en (iv) afwikkelingsmaatregelen.

Ad (i) Voorbereidende en preventieve maatregelen: Voorbereidende en preventieve maatregelen zien erop om het falen van de betreffende Gereguleerde Instellingen en hun groep te voorkomen. Deze maatregelen houden bijvoorbeeld in dat de Gereguleerde Instelling verplicht is om een herstelplan op te stellen waarin maatregelen zijn opgenomen die zij moeten nemen om hun financiële positie te herstellen na een aanmerkelijke verslechtering.

Ad (ii) Vroegtijdige-interventiemaatregelen: Vroegtijdige-interventiemaatregelen zien erop op een afwikkeling van de betreffende Gereguleerde Instelling (of haar groep) te voorkomen. Vroegtijdige-interventiemaatregelen kunnen worden genomen door de relevante toezichthouders wanneer een Gereguleerde Instelling bepaalde Europese regelgeving niet naleeft of wanneer er sprake is van een snel verslechterde financiële toestand. De maatregelen die door de Europese en nationale toezichthouders kunnen worden getroffen bestaan in dit stadium onder meer uit het opleggen van een verplichting aan de betreffende Gereguleerde Instelling om (i) het herstelplan uit te voeren, (b) een vergadering van aandeelhouders/leden bijeen te roepen, (c) (leden van) haar bestuur/management te ontslaan of te vervangen, (d) opstellen van een herstructureringsplan en (e) een herziening van haar bedrijfsstrategie en juridische en operationele structuur.

Ad (iii) Pre-afwikkelingsmaatregelen: Pre-afwikkelingsmaatregelen zien erop dat de kapitaalinstrumenten van Gereguleerde Entiteiten (zoals aandelen/lidmaatschapsrechten, bepaalde contingent convertible obligaties (coco's) en bepaalde achtergestelde schuldinstrumenten (obligaties)) de eerste verliezen opvangen op het moment dat de Gereguleerde Instelling niet langer levensvatbaar is. Dit vindt plaats voordat de afwikkelingsmaatregelen worden ingezet. Verliezen worden opgevangen door deze kapitaalinstrumenten door ze volledig in te trekken, af te schrijven (de vermindering van de hoofdsom of van het nog uitstaande verschuldigde bedrag zonder terugbetaling), of in het geval van kapitaalinstrumenten die als vreemd vermogen kwalificeren, deze kapitaalinstrumenten om te zetten in eigen vermogen (deze wijze van afschrijving en omzetting staat ook wel bekend als *bail-in*).

Ad (iv) Afwikkelingsmaatregelen: Afwikkelingsmaatregelen zien erop dat de Gereguleerde Instelling (of haar groep) wordt afgewikkeld en dienen met name te worden toegepast wanneer de Gereguleerde Instelling (of haar groep) niet volgens een normale insolventieprocedure kan worden geliquideerd zonder het financiële stelsel te destabiliseren. Afwikkelingsmaatregelen kunnen worden getroffen indien de Gereguleerde Instelling een punt bereikt waarop (a) zij faalt of waarschijnlijk zal falen, (b) het onwaarschijnlijk is dat alternatieve maatregelen van de particuliere sector (waaronder vroegtijdige-interventiemaatregelen en pre-afwikkelingsmaatregelen) het falen binnen een redelijk tijdsbestek zou voorkomen en (c) de afwikkelingsmaatregel nodig is vanuit publiek belang.

De algemene afwikkelingsmaatregelen die een toezichthouder mag nemen ten aanzien van een Gereguleerde Instelling bestaan uit (1) de verkoop van de onderneming of aandelen van de Gereguleerde Instellingen in afwikkeling, (2) het opzetten van een overbruggingsinstelling waarnaar de onderneming of aandelen van de Gereguleerde Instellingen in afwikkeling wordt of worden overgedragen, (3) de afsplitsing van de rendabele van de problematische of onrendabele activa van de Gereguleerde Instelling en de (4) de omzetting in aandelen/lidmaatschapsrechten en de (al dan niet volledige) intrekking of afschrijving (de vermindering van de hoofdsom of van het nog uitstaande verschuldigde bedrag zonder terugbetaling) van financiële instrumenten (zoals (converteerbare) obligaties) en andere schulden van de Gereguleerde Instelling (anders dan kapitaalinstrumenten zoals hierboven beschreven onder de tekst "*Ad (iii) Pre-afwikkelingsmaatregelen*") (het algemene *bail-in* instrument).

In het kader van de hierboven genoemde afwikkelingsmaatregelen hebben de relevante toezichthouders verder ook de algemene bevoegdheden om onder meer (i) de looptijd van bepaalde door de Gereguleerde Instelling uitgegeven schuldinstrumenten (zoals obligaties) en andere schulden te wijzigen of het bedrag daarvan of daarover verschuldigde rente te wijzigen, met inbegrip van een tijdelijke opschorting van betaling en (ii) de notering van bepaalde financiële instrumenten in te trekken.

13.3 Wijze van afwikkeling

Uitgangspunt van het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen is dat verliezen is worden gedragen door aandeelhouders en daarna door schuldeisers, onder de voorwaarde dan een schuldeiser niet slechter af mag zijn opzichte van een faillissementssituatie indien afwikkeling van de Gereguleerde Instelling plaatsvindt volgens het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen.

Bail-in van Financiële Instrumenten zal dan ook als volgt worden toegepast:

- (a) Als eerste, de verstrekkers van eigen vermogen, zoals aandeelhouders en leden (Common Equity Tier 1).
- (b) Als tweede, de verstrekkers van vermogen dat op hoofdlijnen gelijk kan worden gesteld aan aandelenkapitaal, zoals de houders van contingent convertible obligaties (coco's).
- (c) Als derde, de verstrekkers van achtergestelde schulden.
- (d) Als vierde, de overige verstrekkers van vreemd vermogen dat in aanmerking komt voor bail-in. Bepaalde schulden komen echter niet in aanmerking voor bail-in, zoals schulden die worden gedekt door zekerheidsrechten (zoals pand- en hypotheekrechten) en deposito's van consumenten en bepaalde MKB bedrijven die onder het

depositogarantiestelsel vallen. Het depositogarantiestelsel dekt maximaal €100.000,-- per klant per instelling. Indien u dus een natuurlijk persoon of MKB bedrijf bent, is het beleggen in financiële instrumenten van een Gereguleerde Instelling in elk geval aanzienlijk riskanter dan het aanhouden van een deposito bij diezelfde Gereguleerde Instelling indien en voor zover die zijn gedekt door het depositogarantiestelsel.

13.4 Wederpartijrisico

Het is inherent onzeker of en wanneer toezichthouders (afwikkelings)maatregelen nemen onder het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen. Het nemen van bepaalde van deze maatregelen kan een groot negatief effect hebben op de waarde van uw beleggingen en de mogelijkheden om uw inleg terug te krijgen. In geen geval zal het uitvoeren van de maatregelen door toezichthouders onder het Europees kader voor herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen een grond van verzuim zijn. U kunt dus niet bij het uitvoeren van deze maatregelen uw inleg vervoegd terugkrijgen of vroegtijdig opeisen.

Enige beleggingen die u heeft die worden getroffen door (pre-)afwikkelingsmaatregelen kunnen volledig worden ingetrokken of worden afgeschreven, waardoor u uw gehele inleg kwijt raakt. Indien dit gebeurt heeft u geen enkele claim op de Gereguleerde Instelling, hoewel u wel uw inleg kwijt bent geraakt. Ook bestaat er een risico dat uw belegging in vreemd vermogen wordt omgezet in eigen vermogen zoals aandelen/lidmaatschapsrechten. Aan een dergelijke omzetting zijn additionele risico's verbonden omdat aandeelhouders normaliter eerder verliezen dragen dan verschaffers van vreemd vermogen of andere schuldeisers. Indien uw financiële instrumenten worden omgezet kan u ook al uw inleg kwijtraken omdat de aandelen/lidmaatschapsrechten waarin uw financiële instrument is omgezet geen enkele (restant)waarde vertegenwoordigen.

U dient zich ervan bewust te zijn dat bepaalde schulden van Gereguleerde Instellingen zijn uitgezonderd van bail-in, waardoor de schuldeisers van dergelijke schulden zich in een gunstigere positie bevinden ten opzichte van personen die schuldeisers van schulden die wel voor bail-in in aanmerking komen. Schulden die niet voor bail-in in aanmerking komen zijn onder meer schulden die worden gedekt door zekerheidsrechten (zoals pand- en hypotheekrechten) maar ook schuldeisers van schulden die in aanmerking komen voor het depositogarantiestelsel. Het depositogarantiestelsel biedt in voorkomende gevallen bescherming aan consumenten en MKB bedrijven die deposito's aanhouden bij falende financiële instellingen tot een maximum bedrag van €100.000,-- per klant per instelling. Indien u dus een consument of een MKB bedrijf bent, is het bijvoorbeeld voor u aanzienlijk riskanter om schulden te verstrekken aan een Gereguleerde Entiteit (zoals door middel van obligatie) ten opzichte van het aanhouden van een deposito bij die Gereguleerde Instelling (indien en voor zover dat deposito wordt gedekt door een depositogarantiestelsel).

Ten slotte dient u zich ervan bewust te zijn dat afwikkelingsmaatregelen ten aanzien van een Gereguleerde Instelling aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de financiële instrumenten die door die Gereguleerde Instelling zijn uitgegeven. De afwikkelingsmaatregelen ten aanzien van een dergelijke Gereguleerde Instelling kunnen onder meer inhouden dat de looptijd, hoofdsom of verschuldigde rente van een financieel instrument wordt aangepast (inclusief, docht niet uitsluitend, dat de hoofdsom of verschuldigde rente wordt verlaagd) of dat betalingen worden opgeschort.

Als uitgangspunt geldt echter dat u als het gevolg van (pre-)afwikkelingsmaatregelen niet slechter af mag zijn dan u zou zijn geweest indien de Gereguleerde Instelling failliet was verklaard. De afweging of u slechter af was of dient te worden gemaakt op een onafhankelijke waardering van de Gereguleerde Instelling. Indien blijkt dat u slechter af was als een gevolg van de (pre-)afwikkelingsmaatregelen ten opzichte van een faillissementssituatie heeft u recht op compensatie. Het is echter mogelijk dat dergelijke compensatiebetalingen aanzienlijk langer op zich laten wachten dan enige contractuele betaaltermijnen die u met de Gereguleerde Instelling bent overeengekomen (net als het wachten op uitkeringen van de failliete boedel langer op zich kan laten wachten dan een normale betaling).

13.5 Liquiditeitsrisico

De onzekerheid omtrent de uitvoering van vroegtijdige-interventiemaatregelen en (pre-)afwikkelingsmaatregelen, alsmede de afwezigheid van een (impliciete) overheidsgarantie, ten aanzien van Gereguleerde Instellingen kan een negatief effect hebben op de verhandelbaarheid van financiële instrumenten (die in aanmerking komen voor bail-in). Deze negatieve effecten worden waarschijnlijk versterkt zodra er vroegtijdige-interventiemaatregelen en (pre-)afwikkelingsmaatregelen worden voorbereid of uitgevoerd ten aanzien van een Gereguleerde Instelling, of indien daaromtrent geruchten bestaan.

Ook waar uw financiële instrumenten van Gereguleerde Instellingen niet liquide zijn (omdat er bijvoorbeeld weinig handel plaatsvindt in dat financiële instrument op de secundaire markten) zal het voor uw moeilijk zijn om te reageren op signalen dat het slecht gaat met de Gereguleerde Instelling. Het kan in dergelijke situaties bijvoorbeeld moeilijk zijn om de financiële instrumenten te verkopen om (verdere) verliezen te voorkomen.

Bestaande liquiditeitsmaatregelen (bijvoorbeeld, repurchase agreements (repo's) van de Gereguleerde Instelling) bieden mogelijk geen bescherming tegen het feit dat u de financiële instrumenten van de Gereguleerde Instelling tegen een significant lagere prijs moet verkopen.

13.6 Concentratierisico

Waar u veel financiële instrumenten van Gereguleerde Instellingen aanhoudt en uw beleggingsportefeuille niet voldoende is gediversifieerd loopt u additionele risico's. Deze concentratierisico's zijn nog groter indien u (relatief) veel financiële instrumenten aanhoudt van één bepaalde Gereguleerde Instelling of van Gereguleerde Instellingen binnen dezelfde groep.

14. Overig

Aan de hierboven omschreven kenmerken van effecten is de uiterste zorg besteed. Echter, deze bijlage kan niet alle kenmerken van alle effecten en de daaraan verbonden risico's beschrijven. Derhalve kan NIBC Bank geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade voortvloeiende uit beleggingen gedaan (mede) op basis van de hiervoor omschreven kenmerken van effecten. Bij het kiezen van beleggingen dient de klant een goede afweging te maken welke effecten binnen zijn of haar beleggingsdoelstelling vallen. Aan alle vormen van beleggen zijn in meer of mindere mate risico's verbonden. Met name het schrijven van ongedekte opties kan zeer risicovol zijn. De klant dient alleen in deze risicovolle beleggingen te (doen) handelen indien de klant het (eventuele) verlies kan en wil dragen en zich terdege bewust is van de risico's.